

Dplex est modus deuoluendi siue trabē
di causas ad curiā Ro. vt in ipā curia tractent. **U**nus p̄ p̄missionē factā
in curia cū potestate citādi extra curiā. **S**ed isto mō int̄ bñficiales et nō
bñficiales nulla est differētia postq̄ cōmisse sunt nisi in diuersitate modi
p̄cedēdi et obseruatiōib⁹ terminoz. put infra dicit̄: lz leuius et facli⁹ cau-
se bñficiales etiā nō deuolunt p̄ appellatōem p̄mittant̄ in curia q̄ alie. **E**t
int̄ alias cit⁹ cāe sp̄iales et eccl̄astice q̄ p̄phane: et inter p̄phanas cit⁹ il-
le que vertunt̄ inter clericos q̄ int̄ laicos. **S**ed postq̄ placet pape nulla
est differētia nisi in mō p̄cedēdi et obseruatiōe terminoz vt. j. **A**lius est modus deuoluēdi p̄ apel-
latōem. **E**t isto mō magna est differētia int̄ bñficiales et nō bñficiales: q̄ bñficiales p̄ q̄m cūq̄ ap-
pellatōem interpositā ad sedē aplicā: deuoluunt̄ ad Ro. curiā dūmō dicta appellatō imponat̄ iur-
ta formā de. cām. de elec. scz qñ interponit̄ in p̄ntia appellati vel ei⁹ p̄curatoris specialr in cā illa cō-
stitui aut eoz alteri infra mēsem ab interpositōe ipsi⁹ vel postea q̄ cito potest̄ cōmode int̄met̄ ap-
pellato vel p̄curatori p̄dicto data sibi scriptura autētica vel publicato sibi tenore appellatiōis cū co-
pia sibi tradita si petita fuerit: alioqñ in absentia appellati vel p̄curatoris tal̄ appellatio int̄māda
est in domo habitatiōis illi⁹ appellati: vel si dom⁹ est in remotis in eccl̄a cathedrali: in curi⁹ ciuitate
vel dyocesi sitū est bñficiū de quo agit̄. **E**t vtroq̄ casu nihilomin⁹ est int̄māda in eccl̄a vel bñficio
de quo agit̄: et semp est dāda copia appellatiōis qñcūq̄ petita fuerit. **E**t hoc est vez q̄ sic debz in-
timari nisi esset mer⁹ appellati vel suoz: tunc enī sufficit q̄ int̄matio fiat in aliquo loco publico vbi
in absentia appellati vel citādi debeat fieri int̄matio appellatiōis seu citatiōis de quo verisimile sit
q̄ veniat ad noticiam appellati. **E**t itē est sciendū q̄ si aliqua appellatō dēat int̄mari alicui ha-
benti proclialē eccl̄iam vel aliud bñficiū curatiū req̄rēs residētā d̄ iure: tūc in absentia appellati vt
citādi sufficit q̄ int̄matio vel citatō fiat in eccl̄a cathedrali et in eccl̄a siue bñficio curato: et nō i aliq̄
alia domo habitatiōis. **E**t ad p̄missa deci. Ro. de p̄missio. q̄ incipit̄ Itē voluerūt. et d̄ citat. que
incipit̄. Itē in causa bñficiali. **E**t alie vero cause nō bñficiales siue sint sp̄iales siue eccl̄astice. vt
de vsuris. de decimis. de m̄imonio. et de silibus: siue mere p̄phane et tūc siue sint inter clericos si-
ue inter laicos via appellatiōis dūtaxat non deuoluunt̄ ad Ro. curiā nisi fm formā distinctiōis infra-
scripte. **N**ā aut appellat̄ ante sententiā diffinitiuā aut post. **S**i aut̄: aut appellatō est recepta a iudice
vel approbata a pte: aut nō est recepta a iudice vel approbata a pte. **P**rimo casu: aut nullus termi-
nus fuit statutus ab homie. s. a iudice vel appellatē. **E**t tūc sufficit q̄ appellat⁹ mittat̄ p̄curatorē ad
agendū et defendēdū in curia. nec in tali cā virtute appellatiōis talis. p̄cedi possit nisi de sp̄ali man-
dato dñi nostri pape p̄mitteret̄ in curia extra eā et ad ptes et decreta citatiōe et executōe reproduc-
ta nō vi appellatiōis sed vi citatiōis p̄cedit̄ in h̄mōi causa. **A**ut termin⁹ fuit statutus ab homie: et
tūc itē dico idē quod in casu supra. primo. **S**i aut̄ appellatō fuit recepta a iudice vel approbata a
pte itē distinguo. **A**ut nullus termin⁹ fuit statut⁹ ab homie: et tūc sufficit mittere p̄curatorē ad ex-
pediendū articulū grauamīs. vt illo expedito in negotio p̄ncipali. p̄cedi nō possit absq̄ noua ci-
tatiōe: nisi als partes ambe cēt in curia vel p̄cures essent sufficiētes et ptes tacite vel exp̄sse. proga-
rent iurisdictionē iudicis als auctoritate vel via appellatiōis non potest̄ p̄cedi in negotio p̄ncipali
sed solū in grauamie. **A**ut termin⁹ fuit statut⁹ ab homie: et tūc aut appellat⁹ petijt̄ qd̄ p̄ncipalis ap-
pellans p̄ se veniret instruct⁹ cum iurib⁹ et munimētis ad Ro. curiā ad totā cām. et tūc cāe censent̄
per talē appellatiōem ad Ro. curiā deuolute etiā ad finē vt in negotio p̄ncipali p̄ audientiā p̄tradi-
ctaz p̄cedi possit vi talis appellatiōis. **A**ut appellat⁹ hoc nō petijt̄: et tūc nō est deuolutus articulus
grauamīs. nec in negotio p̄ncipali illo finito vi appellatiōis p̄cedi possit. **E**t sic tm̄ vno cāu apel-
lato ante suā deuoluit negotiū p̄ncipale ad curiā: ita q̄ in illa sine alia citatiōe in curia p̄cedi
possit p̄ audientiā p̄tradictaz p̄tra absentē. s. qñ appellō est recepta a iudice et a pte approbata et ter-
minus statut⁹ est ab homie et petitiū fuit p̄ appellatū q̄ appellās veniat cum iurib⁹ suis et munimen-
tis totā cām p̄merentib⁹: et iste modus raro accidit. **S**i aut̄ est appellatū in causis nō bñficialibus
a diffinitiuā: tūc aut appellatō fuit acceptata a iudice vel approbata a pte vel nō. **P**rimo casu siue
termin⁹ fuerit statutus ab homie siue nō causa est deuoluta: ita q̄ p̄ audientiā p̄tradictaz contra
absentē p̄cedi possit etiā in negotio p̄ncipali. **I**n secūdo casu. s. quādo nō est recepta a iudice vt ap-
probata a pte nō est causa deuoluta ad curiā: ita q̄ p̄ audientiā p̄tradictaz in negotio p̄ncipali

procedi possit. Sed sufficit mittere procuratorem ad impetrandum et tradicendum. Hodo ex primis habet plene quando causa etiam non beneficiaria in Romania vigore appellationis interpositae in articulo gravaminis vel negotio principali per audientiam contradictarum tractari possint.

Postquam autem causa in Romana curia per viam appellationis ita ut in ea tractari debeat devolute sunt: hoc modo procedendum est. Primo committenda est causa appellationis et negotii principalis alicui auditori vel iudici et presentata commissione producat appellatio coram iudice si habet: aliter def verbo ac petatur et obtineatur processus per audientiam contradictarum: qui decernitur dummodo causa est legitime devoluta et non aliter: et tunc debet pars citari per audientiam contradictarum ad dicendum pro admissione et iura per devolutionem facienda ad causam ad primam diem iudicalem tunc prime sequentem et hoc est verum secundum modernam practicam licet olim secus erat: quia auditor pronuntiabat causam esse devolutam. Et licet ista practica servetur quando appellatio etiam verbo non producat: tamen illa non est secura practica nec iuridica: immo bene valet quia omnino requiritur quod producat facta ante sententiam aliter iudex non pronunciet nisi presertim de appellatione. Deinde citatio in audientiam litterarum contradictarum reproducat et accusata contumacia partis nihil dicitur pro admissionem et iura huiusmodi obtineatur si in gravamine proceditur siue sit beneficiaria vel non ad impugnandum et iustificandum ad primam diem. Si vero in negotio principali pars velit procedere: tunc si causa beneficiaria est procedendum est iuxta formam matronae bulle Martini pape quinti. scilicet ad libellandum ad primam: ad iurandum de calumnia. Ad primam vero die etiam de iure. Si aliqua partium velit abbreviare litem in termino ad libellandum potest iurare de calumnia: caueat tamen ut non remittat expressum iuramentum alteri parti sed tamen tacite: quia tacita remissio iuramenti valet et expressa viciat processum a iure: hoc casu communiter notarii scribentes in causis errant: a seipsis enim sepe scribunt quod iuratus remisit parti iuramentum. Et ideo paratorem sit attentus quando iurat in termino ad libellandum quod auisit notarium ut scribat hoc expressum. Deinde ad articulandum ad duodecimam diem in beneficiariis. Ad dicendum contra articulos ad secundam diem. Ad producendum omnia ad secundam diem. Ad dicendum contra producta ad secundam diem. Ad declarandum ad primam diem. Et deinde si aliquae declarationes dentur ad dicendum pro eas ad primam diem. Et deinde tunc vel ante termino elapso. Ad dicendum contra articulos. Articuli admittuntur in curia ad probandum communiter infra xv dies si sint articuli de iure alie materie ad placitum iudicis parte adversa presente vel vocata et contumaciter absente possunt. Factis autem probationibus si est actor vel si est reus et actor probaverit factis defensionibus contrariis relevanti vel si nihil probaverit actor tamen si reus non probaverit et certus sit de absolutoria sententia potest peti procludi ad statum in eadem audientia. Postmodum autem cum iudex deliberaverit fuerit potest ferre sententiam. Et hoc conclusio in beneficiariis non fit de substantia: tamen stilus curie habet quod semper conclusit etiam in beneficiariis et in aliis summaris causis. Tenet tamen sententia sine tali conclusione: nec in hoc stilus contradicit. Et quo ad istam materiam videlicet admissionem articulo: exceptionum vel aliarum materiarum preterquam de conclusione: sed cum illa in causis pecuniariis siue prophanis sit de substantia. Idem in talibus causis ordinariis siue prophanis servetur.

In secunda et tertia instantiis. III

Item in secunda instantia omnes supradicti termini servantur ad primam diem: excepto termino ad articulandum qui servatur ad octavam diem: et eodem modo in tertia instantia: dempto termino ad articulandum: qui servatur ad sextam diem.

In causis beneficiariis devolutis per commissionem. IIII

Item eodem modo servantur termini in causa beneficiaria quando est devoluta per commissionem cum potestate citandi in curia vel extra. Et executione citationis facta in partibus: que executio fit eodem modo quo appellatio interponenda secundum formam de causam de elec. hoc dempto quod tunc non oportet producere iura per devolutionem facienda: sed reproducat citationem cum eius executione facta vel verbo. Deinde citatur pars ad dicendum contra illam: ut puta contra commissionem citationem et eius executionem ad primam diem. Deinde ad libellandum ad primam diem ut supra: et tunc de procedunt taliter quod si sint ambe partes presentes sufficienter fundate per se vel suos procuratores: tunc procedendum est inter eas per curatorem: alioquin pars presens procedat per audientiam contradictarum contra absentem si causa est devoluta ut supra. Et hoc idem servatur in causis non beneficiariis: de quibus supra dictum est.

In causis non beneficiariis. V

In causis vero non beneficiariis: aut ille sunt de decimis matrimoniis vel usuris. Et in illis procedendum est ut in causis beneficiariis modo quo supra dictum est quo ad terminos sed si quo ad devolutionem ut etiam predictum est. Aut ille cause sunt prophanas: et tunc si per appellationem sunt devolute modo quo supra dictum est: commissa causa producat appellatio facta vel

verbo. et citabitur pars ad dicendum contra commissionem et iura per deuolutionem cause faciet a ad primam diem. Si vero est deuoluta per citationem executam: tunc illa citatione et eius executione facto vel verbo reproducta citabitur pars ad dicendum contra commissionem et eius executionem ad primam diem. Et deinde utroque casu deuolutionis huiusmodi primo termino seruato. ad dicendum contra iura deuolutionem vel executionem citationis. citabitur pars secundum antiquam practicam ad libellandum ad octauam diem. Secundam modernam vero que iuxta antiquam seruatur ad libellandum ad litem contestandum. et iurandum de calumnia ad primam diem. in quo termino dabitur libellus et citabitur pars ad respondendum libello et super eo litem contestandum necnon ad iurandum de calumnia primo ad primam diem. ac deinde secundo ad idem etiam ad primam diem. Si autem tunc ista non facit. citet ad idem tertio sub pena excommunicationis ad primam diem. si nec tunc facit. citet ex superhabundanti quarto ad idem ad primam diem. tunc libellus affirmat narrata in libello suo fore vera et petita in eodem fieri debere animo litem contestandi: et nisi tunc aduersarij dederit exceptiones relictas aut nisi libellus de se sit ineptus appellatur pars respondere a se excommunicat. Exceptiones autem que opponi possunt ad impediendum litem contestatorem sunt tres scilicet de re iudicata. de re tractata. et de re finita. Etiam exceptio solutionis que reputatur anormalis opponi potest ad impediendum litem contestatorem. De exceptionibus autem dilatorijs que opponi possunt ut excommunicatio. pactum de non petendo ad tempus et similes. Si vero iudex cause compellit te ad respondendum libello cui de iure non est respondendum: quia est ineptus. et tunc quia vel alique obstat exceptiones tue: et tunc non respondeas nisi metu excommunicationis et simili metu durate iures de calumnia. et deinde appelles ab illa impulsione metu excommunicationis et simili metu durate iures de calumnia. quo exceptiones date fuerint et non admisse petita admissione exceptionum a non admissione et repulsione dictarum exceptionum: et iunctum et diuisum appellari potest. etiam ante et post impulsorem tale. et si tibi placet. persequi grauamem quia iustum est. quando libellus est ineptus vel quando exceptiones date sunt pertinentes vel forsitan appellatio est minus legitima vel alia de causa legitima recedere velis a iudice. quia forsitan tibi suspectus est vel alia de causa: tunc facias committi causam appellatorem ab illo grauamine vnicuius toto negotio principali in forma qua infra. Et licet appellatio quando est legitima mittatur vnicuius negotio principali: non tamen venit negotium principale nisi in euentum grauamem tamen leuis sepe obtinetur commisso quod processum est coram iudice quod in eodem euentu manet iudex.

Commissa vero causa grauamem huiusmodi termini seruatur sicut in alijs quocumque grauaminum. scilicet primo ad dicendum contra commissionem ad primam: et ad dicendum contra appellationem etiam ad primam diem: que repetenda est in termino quo accusatur contumacia nihil dicens contra commissionem: et deinde ad impugnandum et iustificandum ad primam diem. in quo termino debet dari petitio ad minus verbo. si est appellatus petendo pronunciam bene appellatum et male processum. Si appellatus contra. si bene processum et male appellatum. sed cautius est et vtilius quod in illo termino ad impugnandum et iustificandum deur petitio facto et pora in grauamem quo ad terminos procedit quando appellans persequitur causam appellatorem. sed si appellatur eam. persequitur. ille poterit quando citatus est ad dicendum contra commissionem consentire in iurisdictionem iudicis si sibi placet vel de surreptione commissionis obijcere et ipsius iudicis iurisdictionem impugnare casu quo possit. Si autem voluit in iudice et eius iurisdictionem consensum prestare tacite vel expresse: tunc debet in illo termino repetere appellationem partis aduersae in quantum facit per parte sua et contra partem aduersam. et in quantum facit contra se ex parte generaliter contra eam. et obtineat ad impugnandum et iustificandum ad primam diem. quem terminum seruet ut supra.

C De prima instantia in pphanis.

VI

Deinde continuando terminos in negotio principali si grauamem non iustificetur vel iustificatus est et per sententiam interlocutoriam expeditum que transiit in rem iudicatam. quia ab ea non est appellatum. si late sunt sententie proformes super grauamem tunc obtineatur et citet pars aduersa ad articulan dum in prima instantia ad xv. diem. Ad dicendum contra articulos ad viij. diem. Ad producendum officia ad viij. diem. Ad dicendum contra producta ad viij. diem. Ad declarandum ad viij. diem. Et ad dicendum contra declarationes si que dant ad viij. diem aliter non. Deinde potest peti concludi: et hoc si est reus et aduersarius actor non probat. vel si est actor et probat: et in istis causis pecuniarijs siue pphanis presertim quando quis timet commissionem vel futuros testes. tunc instet per conclusionem. et deinde deliberato iudice petat pronuciari.

C De secunda instantia

VII

In secunda instantia postquam a prima sententia appellatum est et causa appellatorem commissa: citabitur pars ad dicendum contra commissionem ad primam diem. et si placet appellato statim appellatur potest facere citari partem aduersam ad libellandum ad primam diem. aliter poterit excipere contra commissionem vel non excipere et committere currerelitem marte suo. Quo termino adueniente quolibet partem potest dare libellum. si appellatus appellatorum petendo confirmari sententiam. et petendo pronuciari bene

b ij

processum et sententiam et male appellatum vel si aliquid deest ita quod iudex plene non pronuntiauit iuxta petitionem suam: illud potest nunc addere in suo libello. Appellans vero potest petere contrarium et dare petitionem illam quam dedit in prima instantia. Et deinde citabit pars ad respondendum libello et lite contestata ad primam diem et in illo termino accusabitur contumacia non respondens libello et hanc cautelam teneat volens persequi iudicium quia si altera pars est absens a iudicio non requiritur licet preter in secunda instantia ubi facta est in prima: secus si est presens. Teneat ergo tale ordinem volens continuare iudicium et accelerare quod in illo tempore vadat quando alia pars non est presens et seruet terminum et tunc citet pars ad iurandum de calumnia ad primam diem vel seruet illum terminum ad iurandum in eodem termino ut supradictum est. Deinde ad articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra articulos ad secundam. Ad producendum omnia ad secundam. Ad dicendum contra producta ad secundam. Ad declarandum ad primam. Ad dicendum contra declarationes si que fuerint producte etiam ad primam.

De tertia instantia VIII

In tertia instantia omnes termini seruuntur ad primam: dempto termino ad articulandum qui seruatur ad sextam et teneatur etiam cautela in termino ad libellandum et respondendum libello ut dictum est in secunda instantia.

In causis nullitatum IX

In causis nullitatum scilicet quando promittitur et petit annullari aliquis processus vel sententia vel alius actus extrajudicialis tunc si est actus iudicialis aut nullitas constet ex eisdem actibus et tunc causa commissa et citata parte ad dicendum contra commissionem et producta processu sive actu iudiciali qui annullari petitur et parte citata ad dicendum contra non requiritur alia observatio terminorum quam sententia. In alijs vero nullitatibus sive extrajudicialibus sive iudicialibus quando non constat ex eisdem actibus de nullitate requiritur plenus ordo iuris et plena observatio terminorum secundum cause naturam ut si causa est beneficialis vel alia summaria de quibus supra proceditur ut in illis in quibus supra declaratum est. Si est prophanam et ordinariam proceditur ut supra dictum est. Et est notandum quod iudex vel auditor cui commissa est causa appellacionis a diffinitiva potest cognoscere de nullitate sententie licet hoc non exprimat in commissione sibi facta secus in iudice appellacionis a grauamine vel interlocutoria: cautum tamen non est quod semper exprimat in commissione licet ex post facto in iudice appellacionis a diffinitiva sustineatur ut supra.

In causis restitucionis X

In causis restitucionis que de iure peti debet infra quadriennium aut petit restitucio ad appellandum ab aliqua sententia vel grauamine vel petit restitucio in integrum aduersus aliquem contractum vel actum et hoc principaliter vel incidentaliter. Si petit restitucio ad appellandum ab aliqua sententia vel grauamine vel petit restitucio aduersus sententiam et intentet iudicium rescindens et non rescissorium: tunc citet pars ad dicendum contra commissionem: dentur articuli secundum viam iuris communi deducetes casum esse que restitucio de iure conceditur per viam commissionis de gratia petitur et processus tunc deducantur articuli facientes per verificacione commissionis et citet pars ad dicendum contra articulos ad primam diem deinde accusata contumacia in illo termino petantur admitti articuli et producantur iura vel testes secundum materiam subiectam. Et est sciendum circa hoc quod petens restitucioem semper ante deinde factis probationibus super articulis petat restitucioem si vero petit restitucioem in integrum principaliter et intentetur rescissorium simul articulus restitucionis et negocij principalis: quod fieri potest de iure et vtile est fieri tunc seruandi sunt termini ad legem vide ad ista de i. de resti. in integ. secundum naturam cause si est summaria et ordinaria ut supra dictum est.

In causis desertionum XI

In causis desertionum scilicet quando appellacio a diffinitiva finalis vel interlocutoria dicitur deserta et tunc si sit deserta in manibus domini auditoris cui promissa est causa appellacionis cum in eadem et est tunc requiritur noua promissio qua facta et presentata citat pars ad dicendum contra ad primam diem et lapsa illo termino citet pars ad docendum et fidem faciendum de diligentia persecucionis appellacionis primo ad primam diem. Deinde si non docuerit de diligentia predicta citet ad idem secundo per secundam dilacionem et similiter ad idem tertio et si iteque non docuerit de diligentia persecucionis appellacionis: citet ad idem quarto et ex superhabundanti. tunc iudex habet optionem an velit presumere primam finiam si constat in actis et termini sunt seruati vel pronuntiare non super desertione.

In causis attemptatorum XII

In causis attemptatorum que sunt post appellacionem vel illa pendens semper requiritur noua commissio si occurrunt talia attemptata post primam commissionem quia regulariter commissiones et rescripta se non extendunt ad actiones et ius creatum: sive post appellacionem et lapsa termino ad dicendum

pra pmissionem q est ad pnam diem danf articuli sup attempti. Et citef ps ad dicendum pra ar-
 ticulos. et in initio ad dicendum pra vel post petatur et obtineant admitti. et fiat pbatioes p testes
 vel p instrumeta. et deinde illis factis no requir obfuato terminoz nisi q petito def et sua pferat.

C In causis reductionum XIII

In causis vbi peti redcto pra aliquod lau. duz latu per aliquos arbitros vel arbitratos
 res ad arbitriu boni viri. si est causa bñficialis vel summaria. seruadi sunt termini vt in il
 lis supradictu est. Et nihilominus vltra hoc dādus est libellus pdudēs iniquitatē et redctōnem
 fm dispositōem iuris. Si vero causa vel negociū in qua peti redctō non est bñficial' vl' summa-
 ria: tūc seruadi sunt termini sicut in cā ordinaria vel pphana. et est lis ptestāda

C Remissio ad partes XIII

In causis remissionū vbi peti remissio ad partes decerni. si habet pmissio q decernatur
 et decreta expediat sub sigillo: tūc fiet lra sub sigillo als fieret sub plumbo. Et quādo de-
 creta est remissio. citat pars ad pnam ad pcordādum de loco in quo iudice corā quo et termino
 infra quē remissio debeat expediri in partib' et remitti. et fiat pcordia de vno vl' duobus iudicib'
 put occurrunt. deinde citef ad dādum interrogatoria p illam et totam diē sequētem vl' ad primam
 diem. et tūc in illo petant indu di articuli parte vocata. et si portitor habet paratus iuret tūc vl' als
 quādo occurrerit. **C Nota q semp fm stilum curie danf tres mēses p expeditōne remissiois in
 partibus. videlz duo obtinēt remissionē ad pbādum intētum suū: et vnus mēsis parti aduerse ad
 reprobandum. et vltra istos tres mēses datur terminus cōpetēs fm distantia loci adeundū ad par-
 tes et redcundū. sup quo termino partes debent concordare**

C Practica circa remissionem XV

Item circa istas remissiones notādū q practicatū est in curia et habet vna decisio ad hoc
 q iudex potest remissionē decretā sub sigillo expedire vigore noue pmissionis. als non si
 ne pmissione et etiā pmissarius suus in pibus nō potest subdelegare. Quādo vero remissio expe-
 ditur sub plumbo papali. tūc ille pmissarius bene potest subdelegare alteri vices suas. et tūc ppor-
 tata remissione iudex qui decernit nō potest de ea cognoscere nisi fiat cōmissio noua: et illa fiat sō
 forma hmoi. Pater sancte tali causa pendeū inter tales iudex decreuit remissionē ppter apositi-
 onem manus. **C. S. iudex sine noua pmissione S. U. de causa ipa se intromittere non potest. di-
 gnetur igit. S. U. eidē pori iudici vl' surrogato suo pmittere vt remissionem recipiat aperiat: et vl-
 terius in causa pcedat. C. Itē nota si remissio est decreta sub plūbo et expedita licz articuli nō
 sunt inclusi et partes renūciēt pmissioni: tūc auditor non pōt vltterius pcedere sine noua cōmissioe
 ppter appositoem manus pape. et desuper habetur decisio rote**

C Pro interesse XVI

Item alius est modus veniēdi ad cām. s. p suo interesse. et tūc certius qui vult interueni-
 re p suo interesse videat an sibi hoc expediat. quod pferare potest. si enī iura pducta et
 pbatioes in causa facte plus sibi p sunt q nocent. tūc est bonum vt veniat p suo interesse. als mel'
 est vt indoet nouā litem siue nouū iudiciū corā eodē vel alio auditoze. et si expediat sibi venire
 p interesse videat an ipē sit cōprehensus in pma pmissione data iudici nomiatim. vel sub clausula
 generali. s. alios sua interesse putā. et tūc veniat corā iudice cuz iuribus et articulis suis. et dicat q
 sua interfit petat citari ad dicendum contra ad pnam diem. et tūc in illo termino petat se admitti p
 interesse in eo statu in quo est causa. et hoc pcedit in causa bñficiali. **C Si vero nō sit cōprehen-
 sus in pma pmissione tūc obtineat nouam pmissionem in qua petat se admitti p suo interesse. et p-
 ducat iura et articulos suos. et obtineat citari partē ad dicendū pra. et petat se admitti vt supra**
**C Quid autē operat generalis clausula que ponit in cōmissione et alios sua interesse putā. an
 sentētia piudicat eis pra quos fertur. dic q sua interesse putās nō tenetur venire licz possit venire
 ad causam nisi sit citatus in specie. et nominatim fm formam de causam. et tūc puiudicat sibi sen-
 tētia. Et circa hoc nota q quādo vna vel due sentētie pra possessore late sunt. et alius venit pro
 suo interesse non ppterea impedit causa si sit expeditibilis inter priores partes quin expediatur et
 etiā fiat executō nisi possessor fuisset vocat'. vl' ille qui veniret p suo interesse diceret se possidere vl'
 in cōmissione per quā quis venit p interesse sit clausula q causa inter omēs partes simul et semel
 ac vnico cōtextu eadēq sentētia terminet. et tunc etiā requiritur signatura corespondēs. s. q adnut-
 tat et pcedat vt peti et simile. et sis cautus iudicādo et retinēdo pmissionem tali forma. **C Etā
 circa hoc nota q sine illa clausula: et alios sua interesse putā. in principio originalis pmissionis siue
 pmo ponat' pura pra et aduersus. a. b. et alios sua interesse putā. siue ponat' duntaxat in fine cir-
 ca illud cum potestate citādi. a. et b. alios sua interesse putā. tenet modo practica Rote. q vtroq
 b iij****

casu datur iurisdicatio. quod tamen creditur esse contra. glo. in de. appellati. de appella. et ad tollendum dubium ponas clausulam in principio. **¶ In causis criminalibus. XVII**

In causis criminalibus que deducunt per quadruplicem viam. scilicet accusationis. inquisitionis. denunciationis et exceptionis. Si per viam accusationis si talis est causa que veniat aliquam penam corporalem imponenda illa non potest tractari per procuratorem sed tractanda est per principales personas nisi ille principales persone vel earum aliquae sint in carceribus iudicis. **¶ Si vero aliqua alia pena sit imponenda tunc tractari potest per procuratores et dandus est libellus ac in eo specificanda sunt crimina et excessus. exprimens etiam locus loci. annus et mensis. sed non requiritur dies. in quo ponenda est inscriptio actoris libellantis ad penam talionis si actor illam pati potest. alias ad penam ordinariam ad arbitrium boni iudicis. et ante inscriptionem non tenet reus convenire respondere libello. et in talibus causis per accusationem etiam si agitur ad praeventionem beneficij. seruandi sunt termini ut in pphana secundum ordinem per supradictum est. quia tunc talis causa non dicitur beneficialis. Si per viam inquisitionis et hoc fit dupliciter. Aliquod est ad instantiam partis et tunc procedendum est sicut in accusatione. Aliquod ex officio iudicis. et tunc iudex habet deputare aliquem instigatorem vel promotorem officij. Et tunc primo inquirendum est de infamia. que si probatur tunc procedendum est ulterius ad cognitionem veritatis omnium criminum. et danda est copia capitulorum et iudiciorum et nomina testium. et pars citanda est ad dicendum contra. Et in istis causis inquisitionis ex officio proceditur summarie non observando aliquem ordinem terminorum. causarum siue beneficiarum siue pphanarum. **¶ Si per viam denunciationis iudicialis quia de his non est ad propositum tunc illa est preparatoria ad inquisitionem. que fieri potest dupliciter ut supra. Si per viam exceptionum quod fit quando agitur de confirmando electum. vel instituendo presbiteratum. vel admittendo presbiterum in possessionem. tunc per modum exceptionis danda sunt crimina et non requiritur inscriptio. requiritur tamen specificatio ut supra dictum est in libello accusationis. Est tamen sciendum quod contra presbiterum ne mittatur in possessionem non possunt opponi crimina nisi cum infamia. Et ideo sit cautus procurator excipiens vel in tali materia articulans ut articulet crimina et quod addat quod illa erant notoria. et quod petens possessionem beneficij de illis erat notorie infamatus vel diffamatus. **¶ Super notorio. XVIII******

In causis ubi tanquam super notorio proceditur post citationem ad dicendum contra commissionem dandi sunt articuli super notorio. et pars citabitur ad dicendum contra articulos. et deinde ferenda est sententia nec alia observatio terminorum requiritur.

¶ In causis appellationum. XIX

Item notandum est quod ubi prima vel secunda sententia in partibus vel per auditorem camere lata est. tunc in causa appellationis que committitur in rota vel extra rotam alicui commissario apostolico. seruandi sunt termini sicut in prima instantia.

¶ De inhibitione quam fieri debeat et post quos terminos. XX

Item quando a gravamine vel interlocutoria sententia. vel per viam inquisitionis causa commissa est alicui auditori. tunc ille auditor statim inhibere potest auditori camere. vel alteri commissario in curia vel extra eam. sed non coauditori suo vel alicui ex dominis cardinalibus. quia illis non inhibetur nisi seruatis terminis in appellatione in gravamine vel interlocutoria seruari solitis. de quibus supra. et tunc in termino ad impugnantium et iustificandum citari potest pars illo termino seruato ad videndum inhiberi ad statim. et tunc parte vocata debet decerni inhibicio.

¶ Taxatio expensarum. XXI

Item nota quod expense nunquam petuntur taxari nisi quando sunt tres sententiae late. vel quando prima vel secunda transit in rem iudicatam. et tunc iudex qui tulit sententiam vel surrogatus eius debet taxare expensas parte vocata ad statim vel ad primam. et non taxantur expensas in rotam. nisi per commissionibus simplicibus non consistorialibus personarum. per advocatis si advocatus est in causa. et cautum est quod advocatus scribat aliquam scripturam que produciatur in iudicio. alias non taxarentur expensas per eos. nisi hoc probaretur et deduceret. et expensas per procuratorem et per notarium. Et iste expensas peti debent et taxari per cedulas secundum ordinationem Romae pontificum. secundum tamen reformationem Martini papae quinti in cedulis porrigentium iudicibus. et quando una vel due sententiae sunt late in partibus. vel quando pars vult quod unus auditor taxet omnes expensas hoc obtineat et coloret per commissionem quia alias auditor siue iudex non potest taxare nisi expensas factas in instantia coram ipso habita.

¶ De terminis substantialibus. XXII

Item sciendum est quod in causis beneficiarum et summarijs non sunt nisi quatuor termini substantiales. scilicet ad articulandum. ad dicendum contra articulos. ad producendum omnia. et ad dicendum contra. producta. aliorum terminorum obmissio non reddit processum nullum. In pphanis istis

sive pecuniarijs causis multi alij termini sunt substantiales vltra p̄dictos quatuor. s. ad libellā d̄f̄i. ad resp̄ondendū libello. ad litē p̄standū. Itē ad cōcludendū. q̄ m̄ p̄ nūc etiā in b̄n̄ficialibus oēs attente seruant̄. excepto termino ad respondendum libello. **¶ De grauamine XXIII**

Item nota q̄ q̄n̄ in Ro. cu. alicui auditori p̄missum est aliq̄d grauamē et negociū p̄ncipale p̄ncipaliter nō aut̄ in cūentū. puta quia appellatū est in p̄ibus. vel ab auditore camere ad curiā. et p̄missa est cā appellatōis grauamis vel interlocutorie vna cū negotio p̄ncipali quia tūc de more curie est. licet sit p̄tra ius. q̄ iudex appellationis in curia etiā si p̄nūciat male appellatū et b̄n̄ p̄cessum. nō t̄m̄ remittit cām ad p̄iorē iudicē. sed retinet eā determinādo in curia. vel q̄n̄ causa grauaminis et negocij p̄ncipalis est auocata ab vno et cōmissa alteri. vel q̄n̄ appellatū est a grauamine et interlocutoria et diffinitiuā s̄l̄. et vni cōmissa sunt cause h̄m̄oi. tūc nisi grauamē sit in cōpanibile sive p̄trariū. p̄cessū et negociū p̄ncipali. seruari p̄nt termini simul et semel in grauamine et negociū p̄ncipali. de filo curie. secus est de iure. **¶ De materijs obiectiuis. XXIII**

Item nota q̄ materijs obiectiue q̄n̄ dant̄ p̄ncipaliter per viā positōnū et articuloz. semper dante sunt in termino substantiali ad dicendū cōtra. p̄ducta ad tardius. licet b̄n̄ dari possit p̄ viā exceptionū cōtra iura p̄tis alterius. semp̄ dari p̄nt in termino ad hoc statuto. et tales materijs obiectiue quales sunt que impugnat̄ ius p̄tis aduerse. et impugnat̄ ius p̄p̄riuz. sunt specifice de in tempore et loco in alijs circūstantijs. sicut supra dictū est in libello accusationū.

¶ Appellatio a diffinitiuā. XXV.

Item nota q̄ q̄n̄ appellat̄ a diffinitiuā nō est necesse exp̄mere aliquā cām in appellatione. nec q̄n̄ appellat̄ a sn̄ia h̄ntē vim diffinitiuē. vt est sn̄ia sup̄ attemptat̄. sup̄ desertiōe. sup̄ nullitate et plures s̄l̄es que nō expectat̄ aliā diffinitiuā post se respectu desertionis sue. licet or̄dinatum et cautum sit q̄ in illis si p̄curator velit aliquā causam exp̄mat saltim in genere.

¶ Circa dilationes probatorias. XXVI

Item circa dilationes probatorias et alias que dant̄ in cā. est sciendū q̄ si aliq̄s cōueniretur in Ro. cu. tūc nisi cā sit p̄us deuoluta ad curiā p̄ appellationē. aut si ipse est legatus aut nūcius alicuius d̄ni tūc habet ius reuocādi domū. nisi p̄ueniret sup̄ cōtractu facto illo tpe q̄ nūcius fuit. al̄s dat̄ sibi t̄pus sive iudicē ad h̄ndū iura sive defensiōes de p̄ibus. et interim sup̄ sedē in cā. et illud temp̄ dat̄ magnū et parū fm̄ distantia loca a curia Ro. ad locū domicilij illi qui cōuenit̄. **¶ Et nota q̄ ista dilatio ad habendū iura. nō solū dat̄ ad habendū iura ipsius rei q̄ p̄uenitur. sed etiā ipsi reo dat̄ ad habendū informationē et defensionē p̄tra iura partis sibi aduerse. et ideo sepius viget practica. nō obsta q̄ actor dicebat se velle cōfiteri gr̄am. p̄cessum. acceptationē et p̄uisionē v̄l alia iura rei. Nihilomin⁹ reo dabunt̄ in ducie si ipse allegabat se velle habere informationē et defensionē cōtra iura p̄tis aduerse. et in hoc sit cautus p̄curator. vt sic petat**

¶ Item nota circa dilationes probatorias. q̄ oēs dilatoēs probatorie iudiciales sunt arbitrarie per auditore vel iudicē. p̄terq̄s q̄n̄ exap̄it̄ de excōicatione. ibi cū iura dant̄ terminū octo dierū ad p̄bandū. q̄ terminus incipit currere postq̄s exceptiōes admisse sunt ad p̄bandū. etiā cōiter sup̄ articulis de iure in p̄ma instantia ad p̄bandū dant̄. xv. dies. in sc̄da instantia octo vel decē. in terna similiter sex vel octo. aliq̄n̄ decē. aliq̄n̄ plures aliq̄n̄ pauciores dies. fm̄ q̄ placet auditori vel iudici.

¶ Occasione hereditatis. XXVII

Item est notandū q̄ si vis aliq̄e p̄uenire occasione hereditatis. anteq̄ porrigas libellū facias vnā parūā petitionē. in qua p̄tineat̄ q̄ iudex interroget reū an sit heres defuncti cuius noīe p̄uenit̄. an sit solus vel p̄ parte. et p̄ qua pte. Itē q̄n̄ aliq̄s p̄uenit̄ rei vendicatōe vel quacūq̄ actione reali. semp̄ si pars rea vel eius p̄curator est p̄tis in curia. facias cā in interrogari an possideat. et tenebit̄ r̄ndere. et istud multū releuabit̄. al̄s enim si q̄s p̄uenit̄ possessor alicuius rei. s. b̄n̄ficialij sive alterius. licet ipse pat̄at̄ iudiciū. ex hoc nō posset p̄demnari vt possessor ad dimittendū possessionē. nec in fructib⁹ p̄demnari nisi p̄bet̄ possessor. et istō no. q̄ sepius venit in practica et multi in hoc errare solent. **¶ Et hoc idē tenet Spec. in ti. de interroga. que fiūt ante litē p̄st. in. §. ergo pone.**

¶ Super spolio. XXVIII

Item nota q̄ q̄n̄ aliq̄s sup̄ spolio b̄n̄ficialij sive possessorio sive iudicio recuperāde possessionis agit. aut agit in cā p̄phana. et tūc non est necessariū q̄ p̄ducat aliq̄e titulū sive aliq̄d ius. sed sufficit sibi q̄ p̄bet̄ se possedisse. et aliū nunc possidere In cā vero b̄n̄ficiali sive matrimoniali v̄l aliq̄ alia nō p̄t̄ haberi possessio iusta sine titulo. ideo in iudicio recuperande possessionis oportet q̄ agēs p̄ducat titulū suū. vel saltim summarie verificet illū secus si b̄n̄ficiali nō dicat se spoliatū b̄n̄ficio sed fructibus b̄n̄ficialij in toto vel in pte. aut aliq̄ possessionē vel iure b̄n̄ficialij. tūc etiā nō req̄rit̄ q̄ p̄ducat titulū. sed sufficit q̄ p̄bet̄ se possidere b̄n̄ficialij cuius noīe agit. et sic etiā

talis cā nō est bñficialis respectu p̄cessus ⁊ obseruatōe terminoz sed termini seruādi sunt sicut in cā pphana. ⁊ nō circa hoc etiā q̄ in cā spoliū siue possessiōis recuperande. vbi ius cōe fact pro reo ⁊ p̄tra actorē licet nō sit cā bñficialis vel matrimonialis. oportet q̄ agēs p̄ducat titulū suū vel p̄scriptionē tān̄ t̄pis q̄ in memoria hoīm p̄tranū nō existat ⁊ p̄bet. ⁊ iste est casus in. c. ad decimas de resti. spo. li. vi.

¶ **Sup nullo beneficij.**

XXIX

Item nō q̄ licet qñ agit sup titulo bñficij siue penitōis siue possessiōis p̄cedit summarie sine l̄. p̄test. vt s̄. dictū ē. Secus qñ agit de p̄prietate bñficij. puta si vna ecclia dicit sibi aliā eccliam vn̄itā. idē si agit sup aliq̄ re vt iure p̄ticulari spectate ad bñficiū. Et circa hoc vidi dubitare. ¶ **Quid** si vnus dicat se h̄re titulū in bñficio ⁊ alius bñficiū bñficio suo incorporatū an p̄cedat summarie vt in cā bñficiali vel plenarie vt in pphana. ¶ **Itud** sepe occurrit in practica. q̄ ex alia pte cā bñficialis est. ex alia pphana. Egidius de bellonien̄ dicit in dictis suis q̄ illa cā regulāda est fm naturā actōis actoris. vt si actor agit vt de titulo bñficij erit summaria. si de p̄prietate erit p̄gnitō plenaria. ⁊ hoc bñ. p̄bat. Et si actor agit vt de p̄prietate bñficij. actio sua erit plenaria ⁊ seruabuntur termini vt in pphana. ⁊ recōuentio rei poterit esse summaria se deducētī p̄ncipaliter ius suum.

¶ **Cui cōmissum est p̄curatorum.**

XXX

Item sit attentus procurator habēs causam aliquā in curia cui p̄missum est p̄curatorū generale. q̄ illud nō p̄ducat in iudicio. nec cū p̄testatione nec sine p̄testatiōe. sed tradat ipm̄ alicui amico suo qui eo p̄sente illud tradat notario. quia alias nō recipet illud notarius. et tūc ille p̄curator p̄s̄ dicat ego intelligo me cōstitutū generaliter per talē ad multas causas et negotia. ego intendo solū onus recipere in ista causa p̄cedēte corā illo dño auditoire. et nō alijs. et in ista solū accepto onus. ⁊ substituo si vult substituere. ⁊ vna cū substituto ager. **A. B. ⁊ C.** trāsfero onus in eos ⁊ p̄testor q̄ nihil fiat nisi me ⁊ eis vocatis. si solū vult substituere dicat i publico ego solum accepto onus ad substituēdū et nō alias ⁊ substituo talē rē. Et ista doctrina idō dat. quia si p̄curator per se p̄duceret p̄curatorū. videret̄ acceptasse onus quo ad omnia cōtenta in illo. nec postea posset se exonerare. Et iste est casus in de. ex literis de p̄cur.

¶ **Diffamatio procuratoris.**

XXXI

Item nota q̄ nihil est quod tantū diffamat ⁊ inhonestat p̄curatores sicut q̄ ipsi dimittūt appellatiōes deferri per negligentia. ⁊ hoc contingit p̄ duplicē viā in appellatiōe a diffinitua. **Primo** auditores et iudices cōmuniter dant terminū. x. dierū ad p̄sequendū. et tūc infra illos decē dies appellans debet facere cōmitti causam alicui alteri iudici vel auditoi. et facere p̄ntari cōmissionē. q̄ si hoc non poterit vel sibi non expedit. tūc vadat ad cancellariā cum notario. ⁊ habeat p̄missionē duplicatā et vnā tradat ad manus vicecancellarij vel regentis cancellarij. aut tradat notario. vel in absentia vicecancellarij vel regentis ponat eā in capsa vbi tales cōmissiones ponunt. ⁊ aliam cōmissionem det notario predicto. et faciat fieri instrumentū diligentie dē infra. x. dies. q̄ si ista non facit p̄curator appellantis deseritur appellatio

¶ **Sublata causa desertiōis.**

XXXII

Item cōmissa causa ⁊ sic sublata dicta desertiōe infra. x. dies. vel facta p̄testatiōe. vt s̄. tūc istud est cōe q̄ in appellatiōe a grauamie vel interlocutoria vbi nullus terminus p̄figit saltem in curia. tūc oēs termini debent seruari infra annū a die appellatiōis interposite. et debet dari penitio p̄ p̄curatorē appellantis. vt in deci. rote. ccc. in antiq̄s. ⁊ hoc nō sufficit nisi p̄testetur infra annū de diligentia sua. videat q̄ petat cām expediri in iusticia p̄mo sc̄do tercio instanter instantius instantissime. et q̄ non stat per eum quo minus expediatur. et p̄testetur de diligentia sua. et hāc p̄testationem quia notarij sepe sunt negligentes scribat per se in domo et producat in iudicio. et per plures dies ante lapsum termini p̄mi anni producat eam. Eodem modo faciat in secundo fatali et in tertio. alias nisi in primo fatali omnes termini sint seruati data penitio ne et facta p̄testatione huiusmodi appellatio est deserta. et similiter nisi fiat p̄testatio in secunda instantia nō obstante diligentia p̄missa p̄mi fatalis etiam appellatio deseritur. ⁊ ista est maior verecundia quam procurator habere potest si deserit appellatiōem. Si vero procurator in dicit remissione ad partes in secunda instantia. tunc seruet terminos. et super articulis et exceptionibus datis in prima instantia vel etiam illis ⁊ nouis tunc datis si expedit petat sibi decerni finem citius quo potest et illam petat in iudicio. et illam petitionem det in scriptis. quia notarij sepe indebite scribunt. et in eadem cedula qua hoc petitur p̄testetur q̄ non fiat per eum quo minus remissio non decernatur et remittatur ad partes et expediatur et reportetur vt causa expediat in primo fatali. et non deseratur appellatio sua. q̄ si secus factum fuerit p̄testatur q̄ non stat per eum sed per iudicem vel partem aduersam.

De publicatōe dictorum testium

XXXIII

Item in publicatōe dictorum testium parat teneat hanc cautelā q̄ quando testes p̄ducunt p̄ parte aduersam nihil prestet̄ eos sed taceat. als̄ si aliquid p̄ eo deponeret̄ si p̄desset sibi. Sed postq̄ sunt examinati si vellet eorū dicta facere publicari. tūc vocata parte ad audiēdum voluntatē iudicis sup̄ publicatōne p̄dicta. Primo anteq̄ aliquid petat de publicatōe p̄mittat protestatōem quā scribi faciat per notariū. vel secū portet cedula in scriptis. prestatiōni dicendo. R. p. d. auditor. Ego prestor q̄ intēdo opponere cōtra p̄sonas et dicta testium per partē aduersam. p̄ductorum in hac causa. qua. prestatiōne p̄missa peto m̄sibi publicari dicta testium ex aduerso p̄ductorum. et terminū statui ad dicēdum cōtra. et si timet ne iudex cōcludat et sententiā ferat habeat secū appellatōem paratā a non publicatōe et non p̄fixione terminū h̄mōi.

Quādo causa b̄nificialis deuoluat̄. vidēdum est ne p̄cessus ruat XXXIII

Item nota q̄ nisi b̄n̄ aduertat multi p̄cessus ruēt. quādo autē causa b̄nificialis per appellatōem deuoluat̄ ad Ro. cu. tunc ius dat unū mēsem appellato ad preparandū. deinde tps̄ arbitrarium. i. tēpus quānum homo indiget veniēdo ad curiam de illo loco vbi appellatum est. et deinde. xx. dies ita anteq̄ p̄cedi posset in causa optet expectare per mēsem. per tēpus arbitrarium et per. xx. dies. Et si ante p̄cedit̄ p̄cessus est nullus. et istud notat̄ et p̄batur ex. c. j. de cle. li. vi. et c. cupientes. eo li.

De materia obiectiua XXXV.

Item nota q̄ materie obiectiue debēt dari in termino substāntiali ad dicēdum p̄tra p̄ducta. postea vero date nō admittunt̄. Sed si in illo termino nō dedens et postea velis dare. talem tenebis cautelā. seruabis articulos sup̄ gratia si neutri. etiā si nullam habeas. et tūc ad oēs meliores fines et effectū deduces talē materiā. et admittit̄ cum alijs si p̄bari posset. v̄l dabis instrumenta. p̄bantia illam materiā. et postea articulos p̄ verificatōne. et repetere debes illa instrumenta

Quādo quis absoluat̄ ab instantia iudicij XXXVI

In causis vbi ps̄ absoluat̄ ab instantia iudicij et obseruatōe terminorū. Nota q̄ quādo aliquis causam aliq̄m p̄mitti obtinuerit. et eiusdē p̄missionis vigore partē citat̄. p̄curat rit. et post citatōem h̄mōi pars impetrās cām h̄mōi p̄sequi non curauit. extūc pars rea et citata cōparēs faciat citari partē impetratā ad p̄cedēdum et p̄cedi vidēdum. put de iure. Primo ad p̄mā diem. deinde secūdo ad idem etiā ad p̄mā diē. ac subsequēter ad idēz tertio. et postremo ad idē quarto. ex sup̄habūdanti etiā ad p̄mā diē. alioq̄n ad vidēdum et audiēdum se videlz partē cōtra quā cōmissio impetrata est absolui ab instantia iudicij et obseruatōe terminorū. in quo termino pars dabit petitōem suam. et iudex iuxta formā eiusdē quādo deliberatus fuerit potest p̄nunciare et cōdemnare partē aduersam in exp̄sis. Et quoniā lites sup̄ quibusuis causis b̄nificialib⁹ p̄phanis et alijs que p̄ tēpore per quascūq̄ personas ecclasticas vel seculares in Ro. curia ap̄lica cōmissione mouētur atq̄ tractātur. intēdumus fieri breuiorē. et vt litigātes ad ip̄am curiā p̄ defensionē suorū iurū veniētēs et h̄mōi causas p̄sequēti releuent̄ a laboribus et exp̄sis. Statuim⁹ et ordinamus q̄ in cāis in q̄bus de iure vel als̄ p̄ respectum siue p̄missionē p̄cedit̄ summarie simplr̄ et b̄ plano. ac sine strepitu et figura iudicij talis ordo fuerit. videlz q̄ fundata iurisdictionē in p̄ma instantia cāe p̄ncipalis. termin⁹ seruet̄ ad libellādū ad p̄mā diē. ad iurādū de calūnia ad idē. ceti fuerit tur. put in p̄cedēti tractatu plen⁹ habet̄ tā in scda q̄ in tertia instantia. v̄z tñ vt termini ad articulandū. dicēdū p̄tra articulos. p̄ducēdū om̄ia. et dicēdū p̄tra p̄ducta de substāntia iudicij censeātur existere. statuimus atq̄ decernimus q̄ ip̄orū obmissio reddat eorū p̄cessum nullū. aliorū vero terminorū obmissio alic⁹. dum tñ maliciose nō fiat. sed tñ aliquo p̄tingēti. p̄cessum nō viciat. In alijs autē causis in q̄bus p̄cedit̄ in figura iudicij seruent̄ etiā termini fm̄ modū in p̄dco tracta. notatū

De modo deuoluēdi causam in partibus ad curiam per appellationem in partibus interpositam XXXVII.

Sciendū est q̄ qñ appellatō interponit̄ in p̄ntia partis p̄ncipalis. i. ptis appellate vel eius legitimi p̄curatoris. tūc cā eorū est deuoluta dummodo sup̄ hoc appareat p̄s cū instrum̄to cōfecto et p̄stet de mādato p̄curatoris. Sed si appellās p̄ntiā p̄ncipalis partis. i. ptis appellate cōmode hēre nō potest circa appellatōem interponēdā. ac vt cā b̄n̄ deuoluat̄. seruabit appellās hunc modum. videlz q̄ faciat appellatōem suam in scriptis in bona forma. qua facta accedat ad notariū publicū in p̄ntia testium. et legat appellatōem h̄mōi de verbo ad verbū. et lecta petat ap̄los instanter sibi dari si est aliq̄s qui velit dare. prestādo q̄ si partis appellate p̄ntiā p̄mo de hēre posset. velit sibi legitime intimare et insinuare appellatōne p̄dictā. et sup̄ hoc petat instrūm publicū. Et hoc facto idē appellās tenet̄ intimare et insinuare h̄mōi appellatiōni p̄ti appellate seu ei⁹. p̄curi. si ip̄orū aut ali⁹ cōmūdē p̄ntia cōmode hēri possit. j. mēsem p̄o in p̄positionē dēe appellōis. v̄l p̄o mēsem q̄nto cit⁹ pōt.

Circa quā insinuatōne hmoi appellatōis seruabit hūc modū. videlz quia appellās assumet sibi no-
 tarū publicū ⁊ testes. ⁊ accedat ad ptem appellatā v̄l ad ipius pcuratorē si ipoz vel alterius corū
 p̄sentā habere p̄t. alioqn̄ prestādo de ipoz absentia ⁊ hmoi appellatōem p̄ ipm̄ añ̄ interpositam
 vt p̄mittit p̄ notariū publicū legi ⁊ publicari p̄ti appellate faciet seu eius pcuratori legitimo. ⁊ co-
 piam hmoi appellatōis tradat: req̄rendo notariū vt sup̄ p̄missis publicū cōficiat instr̄m. alioqn̄ si
 illius p̄tis vel pcuratoris eiusdē p̄ntiam habere nō poterit. tūc si cā fuerit b̄nficialis expedit q̄ i lo-
 co b̄nficij sup̄ quo agit vel in loco vbi pars appellata b̄nficiata fuerit infra missaz solēma. v̄l q̄ndo
 dicuntur hore dici in loco b̄nficij vel partis appellate in p̄ntia duoz b̄nficiatorz in ipa eccia per ptem
 appellatē vel eius p̄cur. aut per notariū publicū legat̄ publice. ⁊ pars appellās petat ap̄s instan-
 ter prestāsi nihilomin⁹ q̄ si partis appellate p̄ntiam haberet eidē appellatōnem hmoi insinuaret. ⁊
 sic similit̄ faciet in domo appellat̄ si cōmode ⁊ tute accedere poterit ad domum. Sin aut̄ in ecclesia
 cathedrali in loco b̄nficij ⁊ in eccia parochiali sub qua deget ⁊ morabit̄: ⁊ bonū est affigere copias
 eaz in valuis eccie ⁊ etiā in domo habitatōis partis appellate. ⁊ als adhibere talē diligētiam circa
 insinuatōem hmoi appellatōis. qual̄ adhibēda est in executōe citatōis legitime in p̄tib⁹ faciende.
Si pars appellās p̄seq̄ noluerit appellatōem suā. ⁊ ps̄ appellata vellet p̄sequi eam in Ro. cu. expe-
 dit q̄ pars appellata instet p̄ copia habēda appellatōis sub forma publica notarij. s̄ ipius q̄ instr̄m
 appellatōis cōfecit. q̄ si ille notari⁹ negauerit sibi tradere copiā illius sub publica manu. accedat
 pars appellata ad officialē curie ep̄alis vel ad aliū iudicē sup̄ hoc potestātē habentē. vt p̄pellat no-
 tariū ad tradēdū copiā: p̄ducēdo instr̄m originale appellōnis p̄dē. ⁊ citari faciat appellatē ad vi-
 dendū dēam copiā appellatōis illius sub manu publica tradi. ⁊ d̄ns inponēdo decretū d̄m modo
 p̄ntiam partis appellatis h̄re p̄t. Sin aut̄ in ipius notarij p̄ntia petat sibi decerni copiā appellōis
 illius sub manu publica. ⁊ d̄ns interponēdo decretū suū mādet notario p̄nti q̄ scribat copiam illi-
 us appellatōis sub manu publica. qua habita pars appellata potest p̄sequi appellatōem in curia et
 causa censetur ad curiam deuoluta.

¶ Secūdus tractatusTitulus I

Quam a p̄sonis que digniores ip̄is reb⁹ sunt. vt insti. de iure na. gē. ⁊ ci. §. si. p̄mittē-
 dū est ⁊ sciēdū q̄ in quocūq; iudicō seu arbitro q̄tuoz p̄sone sunt necessarie. scz iu-
 dex. actor. re⁹. ⁊ notari⁹. vt. c. forus. ex. de ver. si. ⁊. c. qm̄ p̄. de p̄ba. ⁊ interdū dic̄ te-
 stiū: vel alia p̄batō loco testiū. vt. c. j. iij. q. iij. ¶ Itē sciēdū est q̄ actor est ille q̄
 petit vel agit. Et re⁹ est ille q̄ defendit se. Iudex est sup̄ior: corū ordinari⁹ vel delegatus. vt ex. de of-
 dele. per totū

¶ De oblatōe libelliII

Item est sciēdum q̄ actor dat. ⁊ tenet dare suū libellū in sc̄ptis: p̄sertim i causis arduis. vt
 c. j. de libel. obl. narratē factū suū ⁊ cōcludentē. vel petitiōem verbalē in qua p̄ter nar-
 ret ⁊ cōcludat. vt in auct. offerat̄. L. de lit. p̄te. ⁊. c. offerat̄. iij. q. iij. ⁊ notari⁹ seu scriba p̄ iu-
 dicem deputat⁹ eam recipiat ⁊ teneat. ⁊ etiā omnia alia que per p̄tes ip̄as vel eaz p̄cur̄ses v̄l aduo-
 caros seu alios nomie eaz. ⁊ p̄ eis seu iudicē dicunt̄. vt in. c. qm̄ p̄tra. de p̄ba. ⁊ redigit in actis. et
 debet cōtinere libellus seu etiam verbalis petitiō quinq; scz quis petit. a quo petit. quid petit. et
 causam quare petit: ⁊ hoc in actōne personali. In reali vero designatōem conformem iuxta. l. si in
 rem. ff. de rei vendi. cōfirmatōnis. Unde versus. Quis quid corā quo quo iure petatur et a quo.
Recte compositus quisq; libellus erit. hos versus ponit textus cum glo. in. c. j. extra de libel. ob-
 la. Et interdū ipse actor dat libellum articulatū per positōnes ⁊ articulos. ⁊ in fine dat conclusio-
 nem. ⁊ v̄terius in fine petit responderi p̄ reum in quātū dicat̄ in libello seu petitiōe iusticiā sibi mini-
 strari implorādo iudicis officiū in his in quibus fuerit oportunitum quod est latissimum in. l. j. ff.
 de iurisdic. om. iudi.

¶ De petitiōe copie libelli.III

Reus vero citatus p̄us per seruiētē vel curatum vel alium nūcium iuratum. vel alias in
 iudicio repertus: petit copiam libelli vel petitiōn̄ cōtra eum oblatoz vel articulozum con-
 tra eum datoꝝ. ⁊ diem ad deliberādum an debeat cedere vel cōtendere. ac quid et quali-
 ter debeat dicto libello respōdere sibi assignare: ⁊ iudex eūdem terminum sibi assignat. nec debet
 vel potest sibi hūc denegare. ad. j. alle. in aucten. offerat̄: dat sibi dilatōnem ad octauam. vel inter-
 dum ad p̄mam diem iuridicā: si tale negocium requirit celeritatē. vt cum agitur de alimētis pre-
 standis. vel reparatōne v̄l sustentatōe domus ruinosē minātis ruinā ⁊ dānis damnū domui vt
 cini v̄l arrestatōne hominis fugitui. ⁊ similibus vel alijs fm̄ situm curie.

¶ De litis contestatōneIII